

Sylwester Szafarz

XVIII Krajowy Zjazd Komunistycznej Partii Chin obradował w dniach od 8 do 15 listopada 2012 r., w Pekinie. Od tamtej pory odbyło się już sześć posiedzeń plenarnych nowo wybranego Komitetu Centralnego tej partii (liczącej obecnie około 90 mln członków). Każde z tych posiedzeń było poświęcone omówieniu najważniejszych kwestii, bieżących i perspektywicznych, nurtujących partię, naród i państwo chińskie. Jest wysoce znamienne, iż poszczególne posiedzenia plenarne zajmowały się, poza tym, przynajmniej jednym zagadnieniem wiodącym o kardynalnym znaczeniu, a mianowicie: I plenum (15 XI 2012 r.) – wybory najwyższych władz partyjnych; II plenum (26 – 28 II 2013 r.) – zatwierdzenie listy kandydatów do objęcia najwyższych stanowisk w obydwu Izbach Parlamentu oraz rządowego programu restrukturyzacji, uproszczenia i decentralizacji organów władzy państwowej (administracji); III plenum (9 – 12 XI 2013 r.) – wszechstronne i kompleksowe pogłębianie reform w Chinach; IV plenum (20 – 23 X 2014 r.) – umacnianie państwa prawa i doskonalenie systemu wymiaru sprawiedliwości; V plenum (26 – 29 X 2015 r.) – zatwierdzenie 13-go planu pięcioletniego (ze szczególnym uwzględnieniem budowania umiarkowanego zasobnego, pod każdym względem, społeczeństwa chińskiego do roku 2020, likwidacji ubóstwa, zreformowania polityki rodzinnej – możliwość posiadania dwójki dzieci) itp.

Natomiast VI plenum XVIII KC KPCh (24 – 27 X 2016 r.) skoncentrowało się, głównie, na problematyce wewnątrzpartyjnej oraz na doskonaleniu i na zwiększaniu efektywności funkcjonowania samej partii i kierowania nią. Naturalnie, zwłaszcza w warunkach chińskich, są to kwestie o priorytetowym znaczeniu dla rozwoju politycznego i społeczno – gospodarczego, dla efektywności reformowania i dla polityki zagranicznej ChRL. Zresztą, zadania związane z radykalnym porządkowaniem szeregów partyjnych realizowane są w całym okresie po XVIII Zjeździe KPCh. Panuje przekonanie, że nowatorskie reformowanie i unowocześnianie kraju partia powinna zaczynać od siebie samej. Jednakże, w świetle uchwał VI plenum, działalność ta wznoszona jest na znacznie wyższy, wręcz bezprecedensowy, poziom w skali bogatej historii tej partii – poczynając od jej utworzenia w roku 1921.

Uchwały plenum

W jego obradach uczestniczyło 197 członków i 151 zastępców członków KC oraz liczna rzesza (około 400) zaproszonych gości: członków Centralnej Komisji ds. Inspekcji Przestrzegania Dyscypliny (odpowiednik niegdysiejszej Centralnej Komisji Kontroli Partyjnej), uczonych, ekspertów, dziennikarzy i szeregowych członków partii. Xi Jinping, Sekretarz Generalny KC KPCh, Prezydent ChRL, wygłosił dwa ważne przemówienia: referat sprawozdawczy i przemówienie końcowe. M.in. podkreślił on znaczenie umacniania więzi partii ze społeczeństwem, eliminowania zjawisk patologicznych oraz zwalczania klikowości politycznej. W wyniku ożywionej i pogłębionej dyskusji, plenum przyjęło 3 uchwały natury zasadniczej, a mianowicie: „Normy wewnątrzpartyjnego życia politycznego w nowej sytuacji” (12 rozdziałów); „Regulamin sprawowania nadzoru wewnątrzpartyjnego” (8 rozdziałów i 47 artykułów) oraz „Uchwała ws. zwołania XIX Krajowego Zjazdu KPCh”.

Na podstawie analizy przebiegu obrad i przyjętych uchwał wyłania się doniosłe znaczenie VI plenum, jako jednego z najważniejszych wydarzeń w całym dotychczasowym rozwoju KPCh.

Na podkreślenie zasługują, w szczególności, następujące elementy uchwał: wyeksponowanie kluczowej roli Komitetu Centralnego KPCh, którego „trzonem (rdzeniem) jest Towarzysz Xi Jinping, jako Sekretarz Generalny KC”. (Nota bene: w wersji angielskiej uchwał VI plenum użyto pojęcia „core” w odniesieniu do Tow. Xi, które daje się tłumaczyć na polski właśnie jako „rdzeń” lub „trzon”. Rozumiejąc trochę eufemizmy chińskie, acz nie wdając się w dywagacje semantyczne i tłumaczeniowe, staje się jasne, iż określenie to oznacza poważne umocnienie pozycji i autorytetu Sekretarza Generalnego KC, jako najwyższego przywódcy partii i Prezydenta państwa. Po prostu, wielki naród potrzebuje wielkiego przywódcy. Tak więc, posunięcie to jest zrozumiałe i, wręcz, konieczne w obliczu ogromu zadań wewnętrznych i zewnętrznych realizowanych przez KPCh i ChRL oraz niezwyklej złożoności współczesnej sytuacji międzypartyjnej i międzynarodowej).

Z uchwał VI plenum wynika konieczność zdecydowanego umacniania autorytetu naczelnych władz partii, szczególnie jej Komitetu Centralnego, poprzez właściwe i efektywne realizowanie uchwał partyjnych mających zasadnicze znaczenie dla przyszłości samej partii i państwa chińskiego. Odnosi się to także do zagwarantowania fundamentalnych interesów całego narodu i wszystkich jego grup etnicznych (w ogólnej liczbie 56) oraz do unormowania i uregulowania życia wewnątrzpartyjnego. Z tego punktu widzenia, umocnienie pozycji ww. kierowniczego trzonu w najwyższych władzach partii ma wręcz żywotne znaczenie dla kraju i dla partii, stwierdza się w uchwale VI plenum.

W związku z powyższym, nadrzędnym nakazem współczesności jest wymaganie, aby cała partia, wszystkie jej instancje kierownicze różnych szczebli i szeregowi członkowie zespolicili się wokół Komitetu Centralnego i postępowali zgodnie z jego wskazaniem „w polityce, w myślach i w czynach” – stosownie do ideologii, zasad, teorii i praktyki KPCh oraz do uchwał jej Komitetu Centralnego. W szczególności, odnosi się to do czołowych działaczy i funkcjonariuszy zajmujących kierownicze stanowiska w partii.

VI plenum uznało za rzecz niedopuszczalną tolerowanie „nieograniczonej władzy” w partii oraz brak odpowiedniego nadzoru nad jej członkami. Podkreślono, iż właśnie odpowiedni nadzór stanowi rękojmię (gwarancję) właściwego i efektywnego sprawowania władzy oraz kluczowy instrument rozwijania i regulowania życia wewnątrzpartyjnego. W stosunku do organizacji partyjnych i do czołowych działaczy, KC KPCh sformułował wymaganie, aby nie starali się oni ukrywać (zatajać) przypadków odstępstw, naruszania czy nieprzestrzegania dyscypliny i norm obowiązujących w partii oraz problemów zgłaszanych przez jej członków. Trzeba reagować na nie niezwłocznie i rozwiązywać je zgodnie z normami statutowymi i z obowiązującymi przepisami. Co więcej, czołowi (kierowniczy) działacze partyjni, zamieszani w takie problemy i odstępstwa od norm i od zasad, nie powinni uczestniczyć w rozpatrywaniu tychże problemów i naruszeń, podejmować interwencje we własnych sprawach i kamuflować je.

Nie będzie żadnych „stref zakazanych” w zakresie nadzoru wewnątrzpartyjnego. Postępowanie w ramach tegoż nadzoru będzie podejmowane w pełnej zgodności z obowiązującymi normami i przepisami, szczególnie z zasadą centralizmu demokratycznego. Czynności nadzorcze i analizy krytyczne będą wykonywane „z góry na dół” i – demokratycznie – „z dołu do góry”, przy czym mogą to czynić także działacze kierowniczy w stosunku do innych działaczy kierowniczych równych im rangą. Usprawnienie nadzoru ma na celu zapewnienie przestrzegania norm statutowych, postanowień regulaminowych i obowiązujących zasad postępowania oraz umocnienie zwartości, jedności i solidarności wewnątrzpartyjnej; a także wyeliminowanie z komitetów i z instancji partyjnych przejawów opieszałości, niedbalstwa i uchybień w zakresie budownictwa partyjnego, przestrzegania dyscypliny i zarządzania.

Fundamentalne i żywotne znaczenie dla KPCh w realizacji tych zadań i celów ma demokracja wewnątrzpartyjna, zwłaszcza jeśli chodzi o proces podejmowania decyzji (uchwał), ich realizacji oraz sprawowania nadzoru. Czynności te powinny być podejmowane zgodnie z zasadami demokracji, z normami statutowymi i z przepisami regulaminowymi obowiązującymi w KPCh. Żadna organizacja partyjna czy pojedyncza osoba nie ma prawa do eliminowania, do nieprzestrzegania czy też do podważania norm demokracji wewnątrzpartyjnej – ze szkodą dla praw i dla dobra członków partii.

W specjalnej uchwale, VI plenum postanowiło, iż XIX Krajowy Zjazd KPCh odbędzie się w II połowie 2017 r. Do składu Komitetu Centralnego dokooptowano 2 nowych członków: Zhao Xiangeng (wicerektor Chińskiej Akademii Technicznej) i Xian Hui (wym. Huei), kobieta, (przewodnicząca regionu autonomicznego Ningxia Hui). Jednocześnie, ze składu KC usunięto 4 osoby: Wang Min (b. I sekretarz komitetu partii w Prowincji Liaoning, poseł); Lyu Xinwen (b. II sekretarz komitetu miejskiego partii w Pekinie); Fan Changmi (zastępca komisarza politycznego w dowództwie okręgu wojskowego w Lanzhou) i Niu Zhizhong (zastępca dowódcy Ludowej Żandarmerii Wojskowej).

Refleksje merytoryczne

Nie mnie oceniać dorobek, uchwały i znaczenie VI plenum. Pozwalam sobie jedynie na kilka refleksji natury politologicznej – jako obiektywny obserwator i analityk rozwoju KPCh i ChRL. I tak, od XVIII Krajowego Zjazdu partii trwa II faza jakościowego reformowania i unowocześniania Chin, której I faza została zapoczątkowana przez Przewodniczącego Deng Xiaopinga, w roku 1978.

Na naszych oczach tworzy się nowe społeczeństwo i nowe państwo chińskie. W szybkim tempie umacnia się jego pozycja w świecie. Równocześnie dokonują się głębokie przeobrażenia w samej partii. To niezwykle ciekawy i istotny proces. Polega on na umiejętnym kojarzeniu pozytywnego dorobku i bogatych tradycji historycznych (dzięki czemu partia pozostaje sobą), najcenniejszych doświadczeń zagranicznych oraz przemian innowacyjnych wymaganych przez współczesne realia i przez przyszłe potrzeby. W okresie międzyzjazdowym, kolejne posiedzenia plenarne KC sprzyjają nie tylko realizacji uchwał poprzedniego Zjazdu, ale również przygotowaniu odpowiedniego gruntu pod następny XIX Krajowy Zjazd KPCh. Tak jest i tym razem. Spodziewam się więc niedługo nowych wartościowych dokonań w dążeniu do doskonalenia socjalizmu o specyfice chińskiej.

Ww. najważniejsze elementy uchwał VI plenum – to kolejny niezwykle ważny krok na tej drodze, szczególnie jeśli chodzi o usprawnianie kierowania partią i jej funkcjonowania na wszystkich szczeblach, o unormowanie życia wewnątrzpartyjnego oraz o radykalne dyscyplinowanie władz, komitetów, organizacji, instancji i członków KPCh. Zaś ustanowienie instytucji naczelnego trzonu kierowniczego mówi samo za siebie. Jestem przeświadczony, iż ów proces doskonalenia funkcjonowania partii i państwa trwać będzie nieprzerwanie i elastycznie. W pewnym sensie, mamy więc do czynienia już z nową i z coraz bardziej nowoczesną partią lewicową, która zachowuje swój tradycyjny charakter i oryginalną nazwę oraz wypełnia te ramy nowymi treściami teoretycznymi, programowymi i organizacyjnymi oraz efektywnym działaniem praktycznym.

Podobnie, jak w odniesieniu do państwa i do społeczeństwa, również w przypadku partii chińskiej, nadrzędną potrzebą współczesności jest wyciągnięcie stosownych wniosków z przebogatych doświadczeń historycznych, uwolnienie się od zbędnego, anachronicznego

balastu materialnego, moralnego i ideologicznego oraz od obciążeń patologicznych z przeszłości (np. korupcja, hedonizm, nepotyzm, wykorzystywanie stanowisk w celach korzyści osobistych, szastanie pieniędzem partyjnym i społecznym, gigantomania inwestycyjna, przerosty administracyjne, nierówności rozwojowe i in.); a także, i przede wszystkim, wypracowanie realistycznych programów postępu społeczno – gospodarczego i współpracy z zagranicą oraz urzeczywistniania wielkich celów strategicznych KPCh i ChRL (do roku 2021 i 2049 oraz Marzenia Chińskiego); czyli programów wytyczonych na Zjazdach KPCh, na posiedzeniach plenarnych KC i w planach pięcioletnich. Tworzenie nowej partii i nowego państwa nie jest bynajmniej procesem automatycznym, żywiołowym i samowolnym czy też efektem czyjegoś „widzimisie”. Natomiast, dokonuje się on w wyniku gruntownych przemyśleń, analiz i prac naukowo – badawczych, które poprzedzają podejmowane kolektywnie decyzje polityczne i strategiczne makro oraz przedsięwzięcia praktyczne w obydwu sferach (partyjnej i państwowej).

Szczególne miejsce w innowacyjnej działalności KPCh zajmuje stosowanie, sformułowanych przez Przewodniczącego Xi Jinpinga, czterech zasad kompleksowości, czyli całościowego (kompleksowego) podejścia do realizacji najważniejszych zadań makro, a mianowicie: 1. kompleksowe budowanie umiarkowanie zasobnego (pod każdym względem) społeczeństwa chińskiego; 2. kompleksowe pogłębianie i doskonalenie reform; 3. kompleksowe zarządzanie krajem i społeczeństwem, zgodnie z prawem oraz 4. kompleksowe i precyzyjne kierowanie partią. W świetle tego, uchwały VI plenum, stanowiące praktyczne urzeczywistnienie ww. czwartej zasady kompleksowości, służyć będą jednocześnie efektywnej realizacji pozostałych trzech zasad oraz wielkich zadań strategicznych i długofalowych wytyczonych przez władze partyjne i państwowe.

W konkluzji, wszystkie 6 posiedzeń plenarnych KC KPCh, jakie odbyły się po XVIII Krajowym Zjeździe tej partii, stanowią ważne kamienie milowe na drodze ku przyszłości wytyczonej przez ten Zjazd oraz niezbędną konkretyzację uchwał zjazdowych. Posiedzenia te układają się w zwartą – logicznie i uzasadnioną – merytorycznie, całość. Stanowią one zarazem dobitne świadectwo silnego poczucia odpowiedzialności partii chińskiej za dobro i za losy tego wielkiego narodu (prawie 1,5 mld obywateli) i państwa oraz za pokojowe kształtowanie otoczenia międzynarodowego.

Nie tylko w kategoriach ilościowych, ale również jakościowych KPCh staje się coraz bardziej perfekcyjna i nowoczesna, sprawując nieprzerwanie (i z rosnącym powodzeniem) władzę od 1949 r. oraz zaskarbiając sobie uznanie (i naśladownictwo) nie tylko w oczach własnego społeczeństwa lecz również coraz większych rzesz społeczności międzynarodowej.

Sylwester Szafarz